

J. LECLERCQ'EN

LIBURU BATI BURUZ

(Amayera)

4. Gogoan zer elburu darabilgun eta noiz zer egin.

Gaurko zillegizti edo moralak dituen okerrak erakusteko lanari darraikiola, Lovaina'ko irakasle ospetsu onek bi sail, bi oin bezela, berextan ditu: gure eñeko giza-moral utsak esaten diguna jartzen du oin batean; bestean, gure biziari kristau-legeak ematen dion zuzenbidea, joera berezia.

"Eguneroko bizitzari buruz, dio berak, egikera asko dira gizaki guztiak onartzen dituztenak; olako egikerak giza-legetzat, giza-moralizat artu genitzake; moral orri aspaldidanik jatorrizkoa, berezkoa derizkiogu. Adibidez: neurritasun-legea moral-mueta guztietan berdiña degu, berdin gertatzen da iñoren bizi ta ondasunari kalterik ez egiteko legearekin eta olakoekin ere. Olako eginbideei buruz eskola guztiak iritzi bateko daude: orretxegatikxe, askok moral-eskola oiek alperrikakotzat daukate, esanetan banandurik agertuarren, izatez eta egitez bat jotzen dutelako".

Baña onetzaz gaiñera, "egikun bakoitzerako ditugun arau edo legeen ondoan, baditugu gaiñera gure biziari zuzenbide berezia emateko argi batzuek ere, garrantzi aunkoak berak, eta bizi osoari joera berri bat ematen diotenak". "Neurritasunari buruz, kristaua, musulmana ta komunista dana ere bat etorri litezke beste estoiko edo epikureo

dan batekin;berdin,iñoren biziari zor diogun begiramenari buruz ere...;baña ortik ez atera giza-legea edo morala,eskola edo alderdi bakoitz oien gogotan eta iritzian,bat danik;ori uste lukena oker legoke,ezpaitago ortan bakarrik moralaren guna".Gun au bizi osoari ematen dion zuzenbide ta joeran datza.

"Gizonak zer elburu darabillan gogoan,zer egiteko artu bear duan berebiziko nagusienekotzat,orrek ematen dio biziari gaingañeko zuzenbidea ta joera berezia.Zuzenbide au kristau-legean zerak erakusten digu? Jainkoaren asmoak,munduaren berrerospenak,Jainkoaren erreinua edo eginbidea jaso-bearrak,egiteko ontan lankide izateko kristauak izan duan deiak,lan au bakoitzak bere baitan asten duela.Mundu osoak begipean artu al izateko goietan jartzen gera orrela; badegu emen gizadi guztia gogo ta biotz berriztatzeko argibiderik naiko,gizonaren zintotasun ta urentasun guztiak erne ta azieraziz".Kristau-legeak gure ikusmen guztia aldaerazten duela esan genezake;dana barnean artzen duena da,osoz osozkoa,totalitarioa;kristau-legeak egin nai duen lana eztezakegu gogotan artu ta erabili,lan ortan lankide izateko gogo bizi beroaz nabaitu gaibe;ain da bera aundi ta ederrezgarria.Lan ori zer nolakoa dan antz eman ezkeru,nekerik aundienak bor dizkiogula berez ulertuko degu".

"Ori ola dalarik,nola diteke kristaurik geienak ain epel izatea? Bada erantzunik galdeoni emateko;ez uste,beintzat,irakutzi bat,argi ta garbi emana dalata,guztiak bere legera jartzeko naiko danik... Gertatzen dana da oraingo egunetako eskoletan kristau-legearen ikuspegi oiek,zuzenbide nagusi oiek,iya eztirala aipatzen...eta olako zuzenbideak izan bizia antzaldatzen dutenak egingibe bakoitzari,berez lengo-lengoa jarraituarren,bestelako izate bat,joera bat ematen diotenak... Gure moral-irakaskintzak sarritan,oraingo "mistika" diralakoan aldean,txepel eta ito ematen ba"du,ez beste inon orren sustrairik billatu. Oraingo "mistika" oiek,bai liberalismoak,bai sozialismoak,bai komunismoak eta bai modu guztietako fasismoak sua ta garra sortzen dute. Zergatik? Gizon bakoitza ez eze,gizadi osoa berriztatzeko ematen dituzten uste ta itxurakatik,bizia egunero ekarri oi dituen lor eta nekerik aipatzen

dutenean ere beren egitekoa ta jomuga iristeko lagungarritzat jartzen dituztela".

"Oraingo katolikoek ongieza nondik dator? Kristaulegea erakusten dizkigun zuzenbideak, argibide bereziak gotan ez artzetik eta agirian ez ipintzetik. Oker au zuzentzeko, iturburuetara jotzea naiko izango degu, Jesukristok ere ortan jarri baitzuen bere ardura ta ataza. Berak ere oraingo komunisten antzean jokatu zuen... Ebanjelioko irakaspenak zertara jotzen dute? Gogo berri bat erakustera, gure biziari joera berri bat ematera, eta ez egitada bakoitzean nola jokatu irakastera."

5. Oraingo zillegalak ez omen da gizonaren egarriaren asegarri.

Gaurko moral-ikasbidearen uts eta etenak aztertu bearrez, oraindik beste uts bat ere arkitzen dio Leclercq jaunak: egungo lei eta joraneek erantzuteko gauza ezta-koa.

"Gizonak, dio, zerbait aundi ta ederraren ondoan dabilta, zerbait ori zer dan ez non arkitu liteken ezta-ten arren. Zorion-naian agertzen da au geiegi; zorion ori non datzan nolabait usnatzen dute: alegia, bere izatearen elburua bete-betean iristean, beren izate orren lei ta ayok osoan asetzean; betetasun orren iruditze utzak gogoa txoratzen die, ta izatea, berriz, bizia zoragarri egingo lieke. Baña ura gabe daude; billa dabilta, ta irixteko, amaika erre-zeta eskintzen zayo, bai filosofoen zuur-itzetan, bai beste ainbat moral-eskoletan, bai politikako ta gizarteko leyaketa ta jokeretan, guztiak elkarren leyan, su ta gar, etengabe-ko burrukan sarturik diardutela".

"Kristianismoa burruka ortan sarturik dago. Gizonaren leya ta yoranak asetzeko gai ote da, eta bera bakarrik ote da? Orixe jakin bear".

"Baña gure eskoletako irakastaldietan galdera ori egin ere ez digute egiten, eta egiteak berak kristau-legea uztea dirudi; kristau-legea Jainkoaren itza baldin ba' degu, izan ere ez genezake olako galderarik egin, ez sustraizko ezbairik ortan erakutsiko. Jaungoikoaren irakatsia, nai ta nai ez, gizonari egokien datorkiona izan bear, eta ortan galdezka aritzeak fedean kilikoli ibiltzea dirudi".

Orrela irakaspena ta bizia elkarrengandik urruti dabilta, elakarrenik urruti beren sisinmenean zirritu bat ere ez dutela bizi diranen eta munduan gogo naasirik eta iraulirik dabiltzanen artean.

Ebanjelioan, ordea, eta berdin antziñako kristauen artean, kristau-legea gizonaren lei zindo guztien betegarri bezela agertzen zaigu, gure yoran garbienei erantzunik egokiena bezela. Orra zergaitik leen-gizaldietan Kristoren irakaspena bere barneko indarrez, ezerk ere gelditu eziñik, oldarrean zabaldu zan, orduko gizarte-indar guztiei buru emanik. Onak gogoetatsu jarri bear ginduzke.

Kristo'k eztigu goi bizitza bakarrik ekarri; goi-bizitza, geroen baten, gizonari berez dagokion biziaren osagarri degu. Teolojiak estu auxe iñoiz aantzi. Teolojiak beti irakatsi du, gizonen osotasuna, berez dagokiona ere ez dezakela iñork iritxi, goi-biziaren laguntzarik bage. "Jainko-biziak estu bakarrik gizonaren bizia goragoko oin batera jasotzen; gizatasuna bera ere oso ta betetzeko bearrezkoa degu".

"Erdi-aroan asita, kristau-morala esparru baten sartuta bezela azi da; eztegu aantzi bere muiña, goi-bizia, baña bai muiñ orrek eguneroko bizitzarako berekin ekarri bear dituan ondore batzu".

Eta onela, aburu ta uste oyei atxikirik, gure irakasle au aurrera dijoa, oraingo literaturan, bai filosofizkoan ta bai irudimenezkoan, bizienik azaltzen diran gai ta kezkek aztertuez. Eta oan bere azken-itza: egungo egunetan gogoak kezkarazten dituzten gai guzti oye kristau-legean erantzunik egokiena arki dezaketela, lege ori oraingo aldi-etarako, egokiturik, dagokion bezela azalduko ba'genu.

Eta Leclercq jauna luzetxo ari da kristau-legea nola itxura berri baten azaldu ditoken erakusten. Geyegi ez luzetzearren, ez ditugu emen aipatuko ortarako dakazkian arauak eta argibideak, ezta ez gera oraingo irakasbideak dituelako utsen-xetasunetan sartuko. Oraññarte esanak naiko izan bitex Lovaina'ko irakaale onak nondik nora jotzen duen nolabaiteko antza artzeko.

6. Liburu ontaz zer esan?

Leclercq jaunaren liburu au Eleiz-agintarien baimenakin argitaratu da bospasei urtez; baña 1956^{gn} urtean, otsaillaren 2^{an}, L'Osservatore Romano^k jakinarazi zuen liburu ori biltzeko agindua zegola, saltzea galerazita gelditzen zala. Zer dala-ta? Liburu orrek eder eta ongi esanik ba-du, noski eta skotan zuzenean dago. Baña beste askotan beltzegi jartzen du kristauen arteko egoera, eta bear-hada noizpait, Eleizak duen maixutzari ez dio naiko begirunerik, ikututxoen bat, egiten dio, asmorik onenez ba^{da} ere. Kasuistikari, noiz zer egin bear dan erabaki-bearrezko kezkarri jarki zaio batez ere. Ontan ere urrutitxoegi joan dala esan bear. Ba^{da} kristau-moral-libururik uts oietan jaisi ezta-nik gure egunotan beintzat. Or ditugu Alemaniⁿ Tillmann - Steinbüchel^{en}ak eta oraintsuago Häring^{en}ak; or degu Fran-tziⁿ Lottin^{en}ak. Gaiñera on da, bearrezko da kristautasunaren aberastasunak gure egiñen argitako, gure eginbideen zuzenbiderako gogotan artzea. Gure gogo-biotzen azkargarri-rik aundienak ditugu. Geren buruez aantzirik, gure urkoen alde, gizarte osoaren alde su ta gar ekiteko indarrik aundienak emango dizkigute. Gure gogoak kristautasunean argitze-ko, eskolatzeko ezin egokiagoak eta bearrezkoagoak dira. Baña beste argirik ere bear degu, aldian aldiko ez batak ayenatzeko argia, noiz zer egin bear degun argi ta garbi esango digun argia. Ortan kasuistika-liburu oyek ez-tira baztertzeoak, zerbait mesede egingo digute. Ori Leclercq jaunak bear ere ba-daki ta aitortzen du. Orregatik, azken itza esateko, liburu orrek zalaparta geyegi atera ote duen esan bearko. Eta zalaparta ori kristau-gogok zerbait nas-tekatzeko izan ditekela, orra zergatik zuzen ibilli dan gure Eleiza Ama Donea liburu ori zokoratzea erabaki duene-an.

Abelino Ansaia

Begoña^{ko} Karmeldarra.